

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku(SOVS)

Ochrana dravcov na Slovensku (RPS)

Správa o stave vtáčej kriminality na Slovensku v roku 2003

Bratislava, 2004

Obsah

Obsah	2
PodĎakovanie	3
Úvod	4
1. Prehľad realizovaných aktivít.....	5
1. 1 Zber a evidencia údajov.....	5
1. 2 Spracovanie dokumentácie a oznamovanie prípadov orgánom ochrany prírody	5
1. 3 Medializácia problematiky a konkrétnych prípadov vtáčekej kriminality	6
1. 4 Účasť na odborných seminároch a konferenciách.....	7
1. 5 Poradenská činnosť.....	7
1. 6 Príprava zásahovej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite a prvé úspechy	8
1. 7 Spolupráca na národnej úrovni.....	8
1. 8 Spolupráca a lobbng na medzinárodnej úrovni.....	9
2. Zhrnutie prípadov evidovaných v roku 2003.....	10
3. Stručné zhodnotenie foriem vtáčekej kriminality zistených v roku 2003.....	12
3. 1 Nelegálne odstrelly	12
3. 2 Nelegálne odchyty	12
3. 3 Nelegálne držby, chovy a obchodovanie	12
3. 4 Ničenie hniezd	13
3. 5 Vykrádanie hniezd	13
3. 6 Trávenie vtáctva	14
3. 7 Iné spôsoby usmrtenia.....	14
4. Prehľad vybraných prípadov z roku 2003.....	15
Záver	16
Návrhy opatrení	17
Príloha 1: Fotodokumentácia.....	18
Príloha 2: Správa k prípadu prichytenia talianskych poľovníkov v oblasti Hrušovskej zdrže.	21
Príloha 3: Výber tlačových správ	24

Pod'akovanie

Pod'akovanie patrí všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k prehĺbovaniu poznatkov a informácií o rozsahu vtáčekej kriminality páchanej na Slovensku, tiež všetkým, ktorí sa aktívne zapojili do riešenia konkrétnych problémov v tejto oblasti ochrany prírody.

Ďalej ďakujeme členom Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS), členom Ochrany dravcov na Slovensku (RPS), členom stráže prírody, pracovníkom Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR), Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP), Ministerstvu životného prostredia SR a Ministerstvu vnútra SR.

Osobitné pod'akovanie za obetavosť pri riešení zistených prípadov vtáčekej kriminality patrí kpt. Ing. Máriovi Kernovi, Xénii Kromerovej, Jozefovi Chavkovi, Jozefovi Lengyelovi, Jánovi Dobšovičovi a Ervínovi Haplovi.

Zostavil: Mgr. Marek Brinzík, koordinátor pre boj proti vtáčekej kriminalite, SOVS

Úvod

Od roku 2002 sa mimovládne organizácie Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS) a Ochrana dravcov na Slovensku (RPS) intenzívne venujú problematike vtáčekej kriminality na celom území Slovenska. V súčasnosti evidujeme 594 prípadov porušovania legislatívy týkajúcej sa ochrany vtáctva na Slovensku.

Pod pojmom vtáčia kriminalita rozumieme všetky ľudské činnosti, ktoré sú v rozpore s platnou legislatívou a ich obeťami sú vtáky. Ide najmä o nelegálny odstrel a odchyt vtákov, trávenie vtákov, vykrádanie a ničenie hniezd, nezákonné držby, chovy a obchodovanie s vtákmi, taktiež preparovanie vtáctva a zber vtáčích vajec v rozpore s príslušnými zákonmi.

Výsledkom spolupráce mimovládnych i štátnych inštitúcií je potvrdenie argumentov o vážnosti vtáčekej kriminality a to v environmentálnej, spoločenskej ale i ekonomickej rovine.

V roku 2003 sa opätovne potvrdil aj význam intenzívneho monitoringu prípadov vtáčekej kriminality, ako aj potreba neustáleho vzdelávania dobrovoľníkov i odborníkov, najmä v oblasti legislatívy, prevencie a osvetovej činnosti.

Hlavná myšlienka kampane „*Spoločne proti vtáčekej kriminalite*“, ktorá bola realizovaná v roku 2002 sa preniesla i do roku nasledujúceho. Intenzívnu spoluprácu všetkých zainteresovaných inštitúcií, ako i jednotlivcov a laickej verejnosti považujeme za jeden z najdôležitejších predpokladov úspešného boja proti vtáčekej kriminalite.

V predkladanej správe sú spracované výsledky aktivít mimovládnych organizácií SOVS a RPS dosiahnuté v roku 2003.

Veríme, že tento materiál bude pozitívnym podnetom na zvýšenie pozornosti štátnych orgánov v tejto náročnej oblasti ochrany prírody a zároveň aj inšpiráciou pre riešenie ďalších oblastí environmentálnej kriminality.

1. Prehľad realizovaných aktivít

1. Zber a evidencia údajov
2. Spracovanie dokumentácie a oznamovanie prípadov orgánom ochrany prírody resp. orgánom činným v trestnom konaní
3. Medializácia problematiky a konkrétnych prípadov vtácej kriminality
4. Účasť na odborných seminároch a konferenciách
5. Poradenská činnosť
6. Príprava zásahovej skupiny pre boj proti vtácej kriminalite a prvé úspechy
7. Spolupráca na národnej úrovni
8. Spolupráca a lobbying na medzinárodnej úrovni

1. 1 Zber a evidencia údajov

Zber a evidencia údajov o vtácej kriminalite je priebežne realizovanou aktivitou. Cieľom systematického zaznamenávania a vyhodnocovania prípadov vtácej kriminality je najmä získavanie čo možno najlepšieho prehľadu o rozsahu, formách a vývoji vtácej kriminality u nás. Výsledky tejto činnosti sú zároveň podkladom pre realizáciu ďalších, nižšie uvedených aktivít.

V porovnaní s rokom 2002 možno konštatovať, že informácie sú v čoraz väčšej miere získavané od laickej verejnosti. Je to najmä výsledok intenzívnej medializácie problematiky vtácej kriminality, ako aj realizácie poradenskej služby SOVS.

V roku 2003 bolo celkovo zistených 76 prípadov vtácej kriminality (kapitola 2). Začiatkom roku 2004 sme však získali informácie o ďalších prípadoch. Celková bilancia roku 2003 teda nie je konečná a pribudnú najmä prípady nelegálnych odstrelov dravých vtákov.

1. 2 Spracovanie dokumentácie a oznamovanie prípadov orgánom ochrany prírody resp. orgánom činným v trestnom konaní

Vo všetkých prípadoch, pri ktorých sme získali dostatočné informácie boli vypracované oznámenia na príslušný orgán ochrany prírody resp. na políciu. Ide o trestné oznámenia, podnety na prešetrenie a oznámenia o protiprávnom konaní.

V rámci poradenskej služby ponúkame aj vypracovanie oznámení na príslušné orgány a v prevažnej väčšine prípadov, svedkovia túto možnosť radi využívajú.

V roku 2003 vypracovala SOVS 29 oznámení na príslušné orgány, z toho 17 tvoria trestné oznámenia, 9 podnety na prešetrenie a 3 oznámenia o protiprávnom konaní (tab. 1).

Oznamovanie skutočností svedčiacich o porušovaní legislatívy súvisiacej s ochranou vtáctva považujeme nielen za svoju povinnosť, ale aj za dôležitý predpoklad pre zvýšenie pozornosti zodpovedných orgánov.

Tab. 1: Prehľad oznámení SOVS orgánom ochrany prírody a Policajnému zboru SR v roku 2003.

Orgán	Činnosť	Prehľad druhov	Známy páchatel'
MV SR	držba	<i>vrabcotvaré, holub hrivnák</i>	●
MV SR	odchyt a chov	<i>vrabcotvaré</i>	●
MV SR	ničenie hniezd	<i>belorítka domová</i>	●
OÚ	ničenie hniezd	<i>brehuľa hnedá</i>	●
OÚ	zástrel	<i>hrdlička domová</i>	
PZ SR	zástrel	<i>kormorán veľký</i>	
PZ SR	ničenie hniezd	<i>rybár riečny</i>	
PZ SR	zástrel	<i>drozd čvíkotavý</i>	
PZ SR	zástrel	<i>kormorán veľký</i>	
PZ SR	zástrel	<i>zúbkozobce</i>	●
PZ SR	zástrel	<i>hlaholka severská</i>	
PZ SR	zástrel	<i>labuť hrbozobá</i>	●
PZ SR	usmrtenie	<i>labuť hrbozobá</i>	
PZ SR	zástrel	<i>myšiak lesný</i>	
PZ SR	zástrel	<i>volavka biela</i>	
PZ SR	zástrel	<i>myšiak lesný</i>	
PZ SR	zástrel	<i>volavka biela</i>	
PZ SR	ničenie hniezd	<i>bocian biely</i>	●
PZ SR	vykradnutie hniezd	<i>sokol lastovičiar</i>	
SIŽP	zástrel	<i>kačica chrapková</i>	
SIŽP	zástrel	<i>vrabec domový., hrdlička sp.</i>	●
SIŽP	zástrel	<i>hlaholka severská</i>	
SIŽP	zástrel	<i>hlaholka severská</i>	
SIŽP	držba	<i>sokolotvaré</i>	
SIŽP	zástrel	<i>zúbkozobce</i>	
SIŽP	usmrtenie	<i>jastrab lesný</i>	
SIŽP	zástrel	<i>sova lesná</i>	
SIŽP	zástrel	<i>zúbkozobce</i>	
SIŽP	ohrozenie	<i>myšiarka ušatá</i>	●

Vysvetlivky: Orgán (MV SR – Ministerstvo vnútra SR, SIŽP – Slovenská inšpekcia životného prostredia, OÚ – Okresný úrad, odbor životného prostredia, PZ SR – Policajný zbor SR, známy páchatel' - ●

1. 3 Medializácia problematiky a konkrétnych prípadov vtácej kriminality

Prezentáciu prípadov a problematiky vtácej kriminality v médiách považujeme za mimoriadne účinný nástroj prevencie, ako i zvyšovania environmentálneho povedomia občanov.

V roku 2003 sme vykonali viac ako 80 mediálnych výstupov v celom spektre médií (televízia, tlač, rozhlas, internet). Úspešnosť v médiách je výsledkom zaujímavosti tematiky, ako aj odborne pripravených tlačových správ. V roku 2003 vydala SOVS k uvedenej problematike 11 tlačových správ (príloha 3).

K prezentácii vtáčekej kriminality prispel aj 26 – minútový film „Vtáčia kriminalita“, ktorý bol v máji 2003 odvysielaný v STV spoločne s 30 minútovou diskusiou, v ktorej boli zastúpené aj mimovládne organizácie SOVS a RPS. Koncom roka 2003 sme začali pripravovať anglickú verziu filmu „Vtáčia kriminalita“, ktorá bude distribuovaná našim zahraničným partnerom a taktiež prezentovaná na rôznych odborných fórach a filmových festivaloch. O tento film taktiež prejavili záujem aj policajné zložky vo viacerých krajinách Európy.

1. 4 Účasť na odborných seminároch a konferenciách

Problematika vtáčekej kriminality, realizované aktivity, dosiahnuté výsledky a identifikácia problémových oblastí boli prezentované na viacerých konferenciách, pracovných stretnutiach a odborných seminároch (tab. 2). V porovnaní s minulými rokmi možno povedať, že záujem o problematiku vtáčekej, resp. environmentálnej kriminality neustále narastá. Jedným z indikátorov je aj zvyšujúci sa počet odborníkov a dobrovoľníkov, ktorí sa zaujímajú o túto oblasť ochrany prírody.

Tab. 2: Prehľad odborných stretnutí, na ktorých bola v roku 2003 prezentovaná problematika vtáčekej kriminality

Dátum	Miesto	Názov stretnutia / konferencie:
23. – 24. 1. 2003	<i>Bratislava</i>	Odborný seminár „Spoločne proti vtáčekej kriminalite“
1. – 2. 9. 2003	<i>Budapešť</i>	Medzinárodná konferencia Eurogroup Against Bird Crime
5. 9. 2003	<i>Zvolen</i>	Ornitologická konferencia – Zvolen 2003
17. 9. 2003	<i>Banská Bystrica</i>	Pracovné stretnutie SOVS, RPS a ŠOP SR k spolupráci na vtáčekej kriminalite
20. – 22. 10. 2003	<i>Donovaly</i>	Konferencia o CITES
15. – 17. 11. 2003	<i>Šachtičky</i>	Školenie pre dobrovoľníkov SOVS
28. 11. 2003	<i>Bratislava</i>	Pracovné stretnutie Národnej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite

1. 5 Poradenská činnosť

Poskytovanie poradenskej činnosti vo veciach ochrany vtáctva je dôležitou súčasťou prevencie pred páchaním vtáčekej kriminality. SOVS zaregistrovala v roku 2003 viac ako 150 hlásení od občanov, ktorí potrebovali informácie v prípadoch nálezov zranených, uhynutých, alebo inak ohrozených vtákov.

Aj vďaka aktívnemu prístupu verejnosti sa podarilo objasniť viacero prípadov vtáčekej kriminality, ktorých výsledkom bolo uloženie finančných pokút, prípadne i vážnejších sankcií.

V mnohých prípadoch sa podarilo vďaka aktívnemu prístupu občanov zabrániť ďalším prípadom vtáčekej kriminality a v konečnom dôsledku zraneniam, alebo úhynu chránených

druhov živočíchov. V roku 2003 boli týmto spôsobom zachránené napríklad: sokol myšiar, jastrab lesný, sova lesná, labuť hrbozobá, kukučka jarabá a mnohé ďalšie.

Poradenskú činnosť preto považujeme, za významnú aktivitu v oblasti prevencie, ako i riešenia problematiky vtáčekej kriminality.

1. 6 Príprava zásahovej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite a prvé úspechy

Idea vzniku dobrovoľných odborne vedených skupín schopných riešiť zistené prípady vtáčekej kriminality vznikla v priebehu roku 2002 a to najmä po zistení nedostatočných kapacít odborníkov v rámci štátnych inštitúcií. Konkrétnu podobu nadobudla táto myšlienka na jeseň 2003, kedy prebehlo v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR i prvé školenie dobrovoľníkov tzv. zásahovej skupiny pre boj proti vtáčekej kriminalite (ďalej len zásahová skupina). V súčasnosti sa tento spôsob využitia odborne vyškolených dobrovoľníkov aplikuje najmä v bratislavskom kraji a našim cieľom je vytvoriť podobné skupiny aj v ďalších regiónoch Slovenska. Hlavným princípom fungovania zásahovej skupiny je rýchla výmena informácií pri zistení konkrétneho incidentu, ako aj schopnosť zabezpečiť všetky potrebné kroky (dokumentácia prípadu, privolanie príslušného orgánu, podanie trestného oznámenia, medializácia a pod.). Prvým veľkým úspechom zásahovej skupiny bolo prichytenie talianskych poľovníkov v oblasti Hrušovskej zdrže, v decembri 2003 (príloha 2).

1. 7 Spolupráca na národnej úrovni

Pri zistení prípadov vtáčekej kriminality v roku 2003 sme spolupracovali s viacerými štátnymi inštitúciami, najmä však s Ministerstvom vnútra SR, Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Štátnou ochranou prírody SR, s Vedeckým orgánom CITES a s Colným kriminálnym útvarom SR.

Úzka spolupráca a rýchla výmena informácií medzi odborníkmi priniesla výsledky vo forme viacerých úspešne vyriešených prípadov (napr. zadržanie a obvinenie talianskych poľovníkov na Hrušovskej zdrži, pozastavenie stavebných prác ohrozujúcich kolóniu brehuľí a pod.).

Veľký dôraz kladieme aj na prehlbovanie spolupráce s mimovládnyimi organizáciami a dobrovoľníkmi. Viaceré aktivity realizujú SOVS a jeho hlavný partner RPS v spolupráci so Slobodou zvierat, Greenpeace, Bratislavským regionálnym ochranárskym združením (BROZ), Ekocentrom Daphne a v neposlednom rade s členmi stráže prírody a ďalšími dobrovoľníkmi.

Doteraz najväčším odborným fórom venovaným vtácej kriminalite bol seminár „Spoločne proti vtácej kriminalite (január 2003, Bratislava), ktorého sa zúčastnilo 60 odborníkov od nás i zo zahraničia. Prezentácia výsledkov a skúseností, ako aj plodná diskusia vytvorili predpoklady na podporu ďalšej spolupráce v tejto oblasti ochrany prírody.

Riešenie vybraných okruhov problémov bolo obsahom pracovného stretnutia Národnej skupiny pre boj proti vtácej kriminalite (november 2003, Bratislava). Stretnutia sa zúčastnilo 28 odborníkov a záujemcov o problematiku vtácej kriminality z rôznych štátnych i mimovládnych organizácií.

1. 8 Spolupráca a lobbying na medzinárodnej úrovni

Spolupráca v oblasti riešenia vtácej kriminality na medzinárodnej úrovni sa uskutočňuje najmä prostredníctvom aktivít európskej siete organizácií, tzv. Eurogroup Against Bird Crime (EABC). Aktuálnu situáciu v problematike vtácej kriminality sme prezentovali na medzinárodnej konferencii EABC v Budapešti (september 2003). Prostredníctvom aktivít EABC tiež získavame informácie o legislatíve a problémoch súvisiacich s vtáčou kriminalitou v mnohých krajinách Európy.

Ďalšou formou spolupráce bola i podpora slovinských partnerov (DOPPS – BirdLife Slovenia) pri tvorbe nového zákona o poľovníctve. Podporné stanoviská SOVS a RPS, ako aj aktívna účasť ďalších partnerov z mnohých krajín Európy napomohli k posilneniu ochranárskych argumentov DOPPS.

2. Zhrnutie prípadov evidovaných v roku 2003

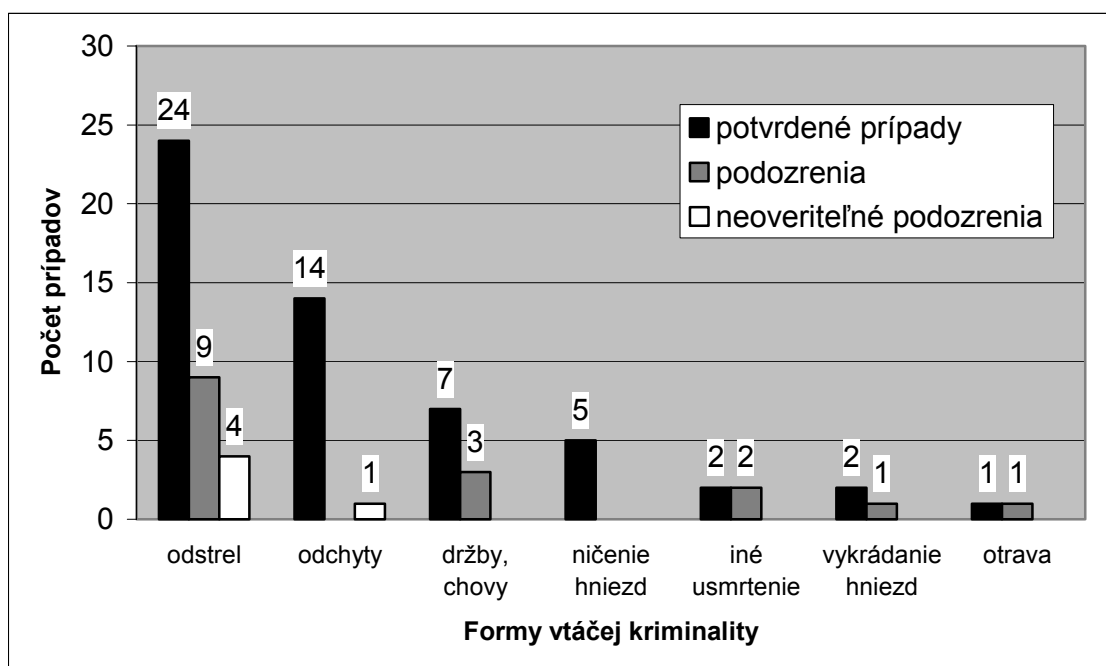
V roku 2003 bolo v databáze SOVS/RPS evidovaných 76 prípadov vtácej kriminality. Obeťami sa stalo 35 u nás voľne žijúcich druhov vtáctva. V 70 prípadoch figurovali naše pôvodné druhy vtáctva, zvyšok tvoria incidenty, ktorých obeťami sa stali papagáje (*Psittaciformes*). V rámci zistených prípadov celkový počet obetí vtácej kriminality za rok 2003 predstavuje 804 jedincov.

Najfrekvencovanejšími formami vtácej kriminality boli nelegálne odstrel, odchyty a nelegálne držby, chovy a obchodovanie s vtáctvom (graf 1).

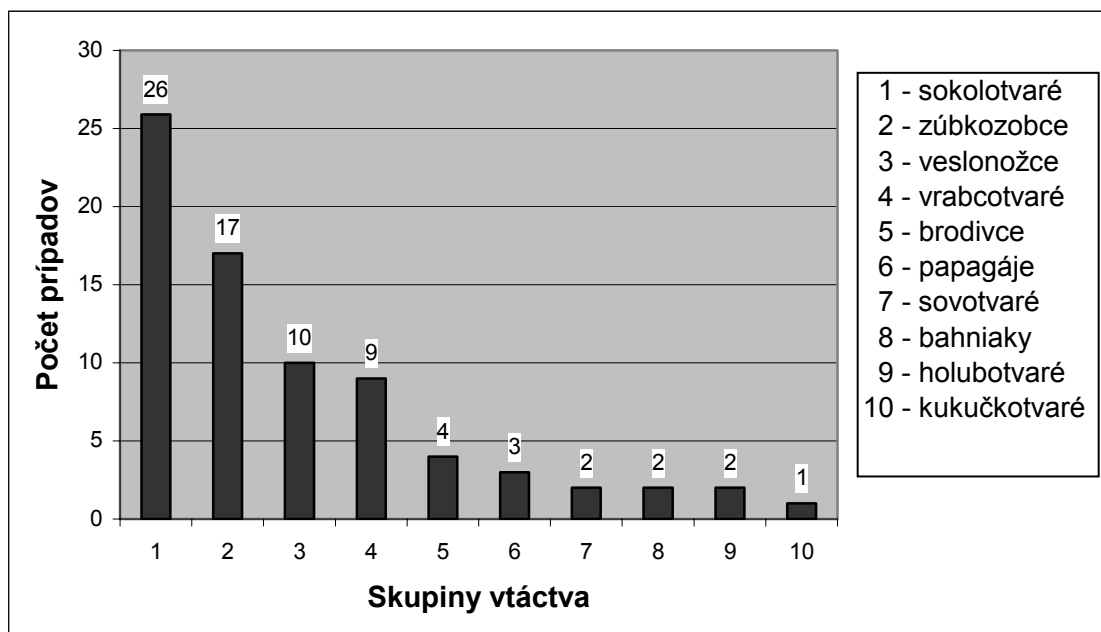
Najčastejšími obeťami sa stali zástupcovia radov: sokolotvarých (*Falconiformes*), zúbkozobcov (*Anseriformes*), veslonožcov (*Pelecaniformes*) a vrabcotvarých (*Passeriformes*) (graf 2).

Najviac prípadov bolo zistených v okresoch Bratislava V (12), Nové Zámky (8), Komárno (6) a Senec (obr. 1). Množstvo prípadov zistených vo vyššie uvedených okresoch pritom nemusí vyjadrovať, že ide o oblasti s najväčším rozsahom páchania vtácej kriminality na Slovensku. Je to spôsobené predovšetkým väčším počtom odborníkov, ktorí sa v týchto okresoch problematike vtácej kriminality aktívne venujú, resp. ktorí venujú zvýšenú pozornosť vybraným problémom (odstrely, odchyty a pod.) . Na základe údajov z minulých rokov možno konštatovať, že k porušovaniu legislatívy ochrany vtáctva dochádza na celom území Slovenska (doteraz evidujeme incidenty zo 69 okresov Slovenska (87, 3 %)).

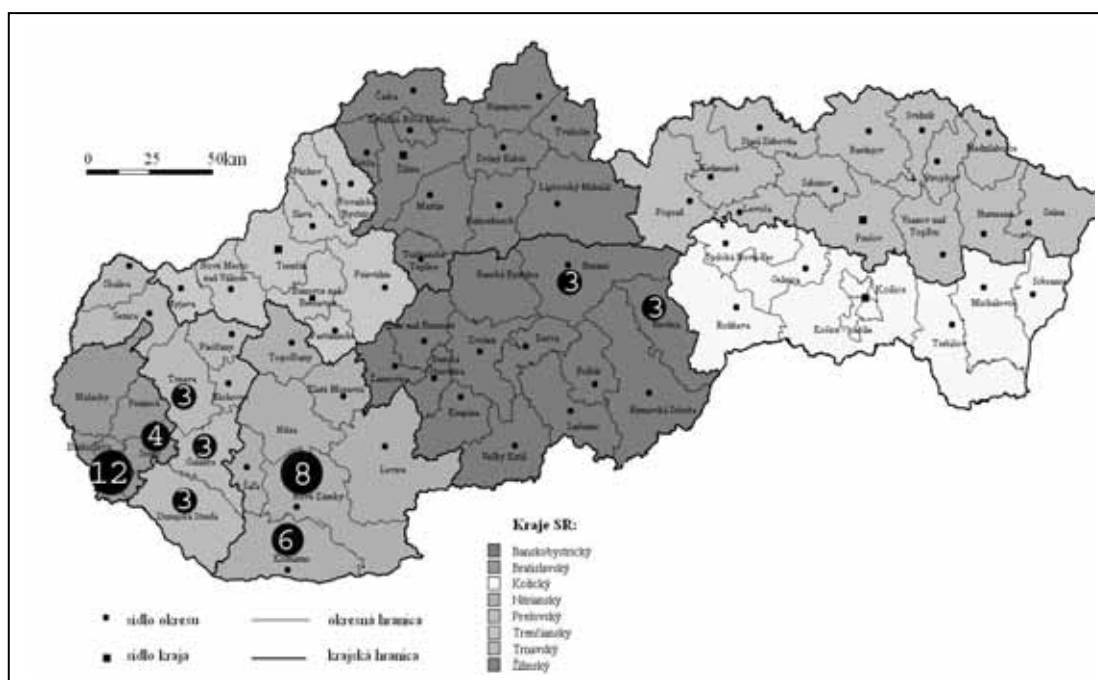
Graf 1: Podiel jednotlivých foriem vtácej kriminality evidovaných v roku 2003.

Graf 2: Zastúpenie radov v prípadoch zistených v roku 2003.

Obr. 1: Prehľad okresov s najväčším počtom prípadov zistených v roku 2003.

3. Stručné zhodnotenie foriem vtácej kriminality zistených v roku 2003

3. 1 Nelegálne odstrelly

Nelegálne odstrelly boli v roku 2003 najfrekvencovanejšou formou vtácej kriminality, v databáze SOVS/RPS tvoria 48,7 % (37 prípadov). V 32 zistených prípadoch išlo o nelegálne použitie brokových zbraní. Vo zvyšných 5 prípadoch boli použité vzduchové zbrane.

Spolu 6 prípadov bolo zistených priamo pri výkone práva poľovníctva. Dosiaľ najrozsiahlejší materiál o nelegálnom poľovaní bol získaný na Hrušovskej zdrži pri Bratislave (príloha 2).

Zo 17 trestných oznámení, ktoré v roku 2003 vypracovala SOVS sa 10 (58,8 %) vzťahuje na prípady nelegálnych odstrelov vtáctva. Obetami nelegálnych odstrelov v roku 2003 sa stali: kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), volavka biela (*Egretta alba*), hlaholka severská (*Bucephala clangula*), drozd čvíkotavý (*Turdus pilaris*) chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*), sova lesná (*Strix aluco*) a ďalšie.

3. 2 Nelegálne odchyty

Hoci problematike nelegálnych odchyto, nebola v priebehu roka 2003 venovaná dostatočná pozornosť, na základe prípadov a indícií z minulých rokov pokladáme túto formu vtácej kriminality za vážny a rozsiahly problém Slovenska. Potvrzuje to aj prvý intenzívnejší monitoring nelegálnych odchyto, realizovaný koncom roka 2003 vo vybraných okresoch stredného a západného Slovenska (RPS, ŠOP SR, 2003). Celkovo sa podarilo zdokumentovať 12 prípadov nelegálneho použitia jastrabích košov, ako aj ďalších typov pascí (nášľapové železá, pasce na spevavé vtáctvo).

Medzi druhy, najviac ohrozené nelegálnymi odchytmi patrí jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*) a myšiak severský (*Buteo lagopus*).

3. 3 Nelegálne držby, chovy a obchodovanie

V roku 2003 sme zaevidovali 9 prípadov nelegálnych držieb a chovov a 1 prípad nelegálneho obchodovania.

Podobne ako motívy, aj obeť týchto protiprávných činností sú rôznorodé. Z exotických druhov vtáctva sú najčastejšie zastúpené papagáje (*Psittaciformes*), napríklad papagáj sivý (*Psittacus erithacus*), ara modročelá (*Ara nobilis*), ladniak fúzatý (*Psittacula derbiana*)

a ďalšie. Z našich voľne žijúcich druhov sa obeťami stali sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), viacero druhov z čeľade pinkovitých (*Fringillidae*) a ďalšie.

Odhaľovanie prípadov nelegálnych držíeb a chovov chránených druhov vtáctva je veľmi náročné, nakoľko k nim dochádza prevažne na súkromných pozemkoch alebo objektoch.

Nelegálne držby a chovy sa však nevzťahujú len na živé jedince, ale aj na ich preparáty. Na základe doterajších skúseností predpokladáme, že ide o pomerne rozsiahly problém, nadväzujúci na nelegálne preparátorstvo (taxidermiu). Celej problematike je však potrebné venovať väčšiu pozornosť.

3. 4 Ničenie hniezd

V roku 2003 sme zaznamenali 4 prípady zničenia hniezd. Z toho v 3 prípadoch bolo, vzhľadom na rozsah incidentu podané trestné oznámenie. Najmä v citlivom období inkubácie a ranej výchovy mláďat možno predpokladať, že ide o rozsiahlejší problém. Najviac ohrozené sú druhy hniezdiace v kolóniách, ale aj druhy viazané na synantropné biotopy. V roku 2003 sa vo viacerých prípadoch podarilo zabrániť zničeniu hniezd u druhov hniezdiacich v intravilánoch miest a obcí (napr. brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*) a iné).

V roku 2003 boli sme zaevidovali zničené hniezda u druhov : belorítka domová (*Delichon urbica*), brehuľa riečna (*Riparia riparia*) a rybár riečny (*Sterna hirundo*).

3. 5 Vykrádanie hniezd

V roku 2003 boli potvrdené 2 prípady vykradnutia hniezd dravcov a to sokola lastovičiara (*Falco subbuteo*) a orla skalného (*Aquila chrysaetos*). V oboch prípadoch bolo podané trestné oznámenie (SOVS, 2003, ŠOP SR, 2003). Väčšiu pozornosť médií však vzbudil prípad prichytenia slovenského sokoliara pri hniezde sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*). Prípad, ktorí zistili pracovníci ŠOP SR a členovia RPS vyšetrujú orgány činné v trestnom konaní, okolnosti však nasvedčujú, že s veľkou pravdepodobnosťou išlo o pokus vykradnutia hniezda.

Vykrádanie hniezd považujeme za vážnu formu vtácej kriminality a v prípadoch vykrádania hniezd vzácných dravcov môže ísť dokonca o organizovanú trestnú činnosť. Náročné je nielen samotné zisťovanie vykrádania hniezd v teréne, ale aj realizácia preventívnych opatrení (monitoring, stráženie hniezd a pod.). I naďalej bude potrebné venovať tejto problematike zvýšenú pozornosť.

3. 6 Trávenie vtáctva

V roku 2003 sa podarilo preukázať nelegálne trávenie vtáctva v 2 prípadoch. Obidva prípady riešili orgány činné v trestnom konaní (MV SR, 2003). Obeťami boli orly skalné (*Aquila chrysaetos*), myšiaky lesné (*Buteo buteo*) a plamienka driemavá (*Tyto alba*).

Nelegálne otravy sú obzvlášť nebezpečnou metódou likvidácie vtáctva, pri ktorej sa používajú vysoko toxické látky, ktoré spôsobujú nielen usmrtenie priameho konzumenta (primárna otrava), ale aj úhyn jedincov, ktorí skonzumujú takto otráveného jedinca (sekundárne otravy). Otrávené návnady (napr. vajcia, uhynutá hydina a pod.) predstavujú zároveň vážne a reálne riziko pre obyvateľov, najmä pre deti (riziko otravy pri priamom styku s jedmi).

Trávením sú ohrozené desiatky vzácných druhov živočíchov, najmä však druhy, ktoré konzumujú aj uhynuté živočíchy, ako napríklad orly, orliaky, myšiaky a haje. Ide o druhy, ktoré v ekosystémoch plnia dôležité sanitárne funkcie, ktoré významne znižujú riziko rôznych nákaz a infekčných chorôb. Prípady trávenia vtáctva sú zaznamenávané zriedkavo, napriek tomu existujú indície, že táto nelegálna činnosť sa na Slovensku vyskytuje v pomerne veľkom rozsahu. Podľa doterajších zistení sa niektoré osoby dokonca špecializujú na „výrobu“ otrávených návnad a pod. (RPS, 2003). Zjavne ide teda o latentnú trestnú činnosť.

3. 7 Iné spôsoby usmrtenia

Hoci pri nelegálnom usmrcovaní vtáctva sa najčastejšie stretávame s použitím strelných zbraní, poznáme viacero prípadov, pri ktorých bolo vtáctvo usmrtené s použitím sečných zbraní (mačety, sekery a pod.), ubitím kameňmi a pod.. Obeťami takýchto útokov sa v roku 2003 stali labute hrbozobé (*Cygnus olor*). Konflikty človeka s labuťami evidujeme najmä z Bratislavy a blízkeho okolia, kde dosahuje tento druh pomerne vysokú početnosť.

4. Prehľad vybraných prípadov z roku 2003

- 27. 1. 2003 – Blahová** (okres Dunajská Streda) – nález dvoch jedincov volavky bielej (*Egretta alba*) usmrtených brokovnicou. Podané trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Baláž, 2003).
- 16. 2. 2003 – Dolný Badín** (okres Dolný Kubín) – nález brokovnicou postreleného jastraba krahulca (*Accipiter nisus*). Jedinec na následky zranení uhynul. ŠOP SR podala trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Macek, 2003).
- 7. 3. 2003 – Šoporňa** (okres Galanta) – nález brokovnicou usmrteného myšiaka lesného (*Buteo buteo*). ŠOP SR podala trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Fekete, Lengyel, 2003).
- 22. 3. 2003 – Rusovce** (okres Bratislava V). – nález labute hrbozobej (*Cygnus olor*) usmrtenej sečnou zbraňou v blízkosti derivačného kanála VD Gabčíkovo. Podané bolo trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Jureček, Svetlík, 2003).
- 23. 3. 2003 – Bratislava – Petržalka** (okres Bratislava V) – nález smrteľne zranenej labute hrbozobej (*Cygnus olor*), na následky postrelenia projektílom vzduchovej zbrane uhynula, SOVS podala trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Dobšovič, 2003).
- 26. 3. 2003 – Šamorín** (okres Dunajská Streda) – nález 9 kormoránov veľkých (*Phalacrocorax carbo*) usmrtených brokovými zbraňami, SOVS podala trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Brinzík, 2003).
- 30. 4. 2003 – Ružomberok** – vykradnutie hniezda orla skalného (*Aquila chrysaetos*). ŠOP SR podala trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Macek, 2003).
- 4. 5. 2003 – Veľká Fatra** – zadržanie člena Slovenského klubu sokoliarov Richarda B. pri nezákonnom lezení k obsadenému hniezdu sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), prípad je vyšetrovaný orgánmi činnými v trestnom konaní a páchatel'ovi bola uložená aj pokuta Slovenskej inšpekcie životného prostredia (Izakovič, Chavko, 2003).
- 7. 6. 2003 – Kajal** (okres Galanta) – nález myšiaka lesného (*Buteo buteo*) usmrteného brokovnicou. Podané trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Darolová, 2003).
- 17. 6. 2003 – Hrušovská zdrž** (okres Bratislava V) – zničenie hniezd s násadami, ako aj s vyliahnutými mláďatami rybára riečného (*Sterna hirundo*). Podané trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Benko, 2003).
- 14. 9. 2003 – rybníky Senné** (okres Michalovce) – nález smrteľne zranenej volavky bielej (*Egretta alba*). Uhynula na následky postrelenia brokovnicou. Členovia SOVS podali trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a (Uhrin, Veľký, 2003).
- 20. 11. 2003 – okolie Brezna** (okres Brezno) – nález nastaveného jastrabieho koša, prípad nahlásený vyšetrovateľovi Ministerstva vnútra SR (RPS, 2003).
- 13. 12. 2003 – Hrušovská zdrž** (okres Bratislava V) – zadržanie talianskych poľovníkov po nelegálnej strelbe na vodné vtáctvo. Usmrtené boli 4 kačice divé (*Anas platyrhynchos*), 9 chochlačiek vrkočatých (*Aythya fuligula*), 1 chochlačka sivá (*Aythya ferina*) a 2 čajky smejivé (*Larus ridibundus*) (Brinzík, Dobšovič, 2003).

Záver

Výsledky monitorovania vtáčekej kriminality získané mimovládnyimi organizáciami SOVS a RPS v roku 2003 opätovne potvrdili argumenty o vážnosti tohto environmentálneho problému.

Hoci nie je možné presne kvantifikovať celkový rozsah vtáčekej kriminality páchanej na Slovensku predpokladáme, že podobne ako v iných krajinách Európy, aj na Slovensku všetky zistené prípady predstavujú len nepatrný zlomok skutočného počtu incidentov.

Neustále narastá počet prípadov nahlásených orgánom ochrany prírody a Policajnému zboru SR. S tým však súvisí aj nemalé finančné, ako i administratívne zaťaženie príslušných štátnych inštitúcií.

Značné finančné prostriedky vkladajú do riešenia tejto problematiky aj mimovládne organizácie (monitoring, poradenstvo, zásahy, stráženie hniezd, dokumentácia, nahlasovanie, medializácia a pod.).

Aj z týchto dôvodov je potrebné v oveľa väčšej miere investovať do preventívnych opatrení (environmentálna výchova, osвета, školenia dobrovoľníkov) a tým napomáhať k znižovaniu rozsahu vtáčekej kriminality a jej negatívnych dopadov na spoločnosť.

V porovnaní s minulými rokmi možno konštatovať, že pozornosť zodpovedných orgánov vo vzťahu k vtáčekej, resp. environmentálnej kriminalite sa viditeľne zvýšila. Zlepšenie vidíme aj v oblasti vzájomnej spolupráce štátnych inštitúcií, ako aj spolupráce s mimovládnyimi organizáciami.

Veríme, že ak táto tendencia bude pokračovať, Slovensko bude patriť v rámci riešenia environmentálnej kriminality medzi popredné krajiny Európy.

Návrhy opatrení

V rámci riešenia problematiky vtácej kriminality navrhujeme nasledovné opatrenia:

A – v rámci rezortu Ministerstva vnútra SR

- zvýšiť počet odborníkov Policajného zboru SR v oblasti environmentálnej kriminality
- zintenzívniť proces vzdelávania príslušníkov Policajného zboru SR v oblasti legislatívy ochrany prírody ako i riešenia environmentálnej kriminality v praxi
- podporovať intenzívnu spoluprácu Policajného zboru SR s príslušnými štátnymi orgánmi a organizáciami ochrany prírody, ako i s mimovládnyimi organizáciami
- zintenzívniť prevenciu v oblasti environmentálnej kriminality

B – v rámci rezortu Ministerstva životného prostredia SR

- zvýšiť počet odborníkov zaoberajúcich sa problematikou environmentálnej kriminality
- vzdelávať odborných pracovníkov orgánov a organizácií ochrany prírody rezortu MŽP v problematike uplatňovania legislatívy súvisiacej s environmentálnou kriminalitou
- zintenzívniť vzájomnú spoluprácu orgánov a organizácií ochrany prírody, ako aj ich spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami
- podporiť a posilniť environmentálnu výchovu verejnosti v oblasti ochrany prírody
- vytvárať podmienky a podporovať aktivity členov stráže prírody a ďalších dobrovoľníkov, ktorí významne dopĺňajú kapacity štátnych organizácií
- posilniť kontrolu a vynucovanie práva

C – v rámci rezortu Ministerstva pôdohospodárstva SR

- novelizáciu právnych noriem v oblasti poľovníctva a lesníctva vo vzťahu k ochrane voľne žijúceho vtáctva
- zvyšovať environmentálne povedomie v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva
- presadzovať opatrenia na ekologizáciu poľnohospodárstva
- podporovať environmentálne projekty oblasti poľnohospodárstva a lesníctva
- posilniť kontrolu a vynucovanie práva

Príloha 1: Fotodokumentácia

Prichytenie talianskych poľovníkov na Hrušovskej zdrži,
december 2003

1

2

3

4

5

6

1 – monitoring Hrušovskej zdrže, 2 – plastové atrapy kačíc, 3 – talianski poľovníci plávajúci sa na jeden z posedov umiestnených na ostrovčeku, 4 – privolanie hliadky polície, 5 – identifikácia nelegálne odstrelených jedincov, 6 – zaistovanie dôkazových materiálov.
Foto: Archív SOVS.

Nelegálne odstrelý

1

2

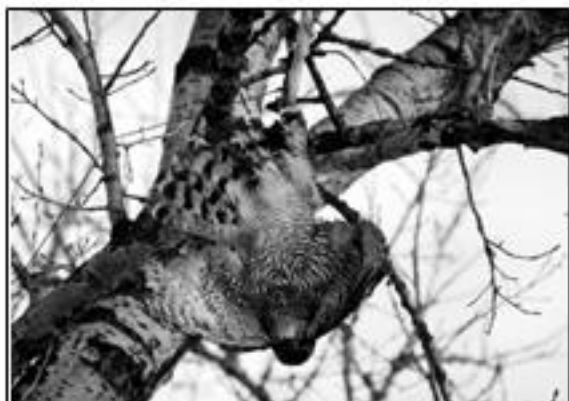
3

4

1 – hlaholka severská (*Bucephala clangula*) smrteľne postrelená pri VN Kráľová, december 2003, 2 – RTG – snímok hlaholky severskej, 3 – myšiak lesný (*Buteo buteo*) usmrtený brokovnicou pri obci Kajal, jún 2003, 4 – RTG – snímok myšiaka lesného. Foto: Archív SOVS.

Nelegálne držby, usmrtenie, ničenie hniezd

1

2

3

4

1 – jastrab lesný (*Accipiter gentilis*) z nelegálnej držby, uhynutý pri následkom zamotania sa do sokoliarskeho dážca, Bolešov, január 2003, 2 – labuť hrbozobá (*Cygnus olor*) usmrtená sečnou zbraňou, Rusovce, február 2003, 3 – ničenie hniezd belorítok domových (*Delichon urbica*), Poprad, jún 2003, 4 – jedno zo 14 hniezd rybára riečneho (*Sterna hirundo*) zničených na Hrušovskej zdrži, jún 2003. Foto: Š. Benko (1, 4), R. Jureček (2), TV JOJ (3).

Príloha 2: Správa k prípadu prichytenia talianskych poľovníkov na Hrušovskej zdrži

Úvod:

Talianski poľovníci sú svojimi nelegálnymi aktivitami známi v mnohých krajinách Európy (Taliansko, Slovinsko, Maďarsko a pod.). Realizovaných bolo viacero úspešných akcií, pri ktorých boli Taliani zadržaní s obrovskými zásilkami usmrtených chránených druhov vtáctva. V tzv. operácii „Balkánske vtáky“ bolo v Taliansku zatknutých 5 osôb a bol zachytený veľký mraziarenský kamión prepravujúci vyše 12 ton chránených vtákov. Počet bol odhadnutý na vyše 500 000 vtákov malých druhov ako drozdy, ľabtušky, pinkovité vtáky a pod..

V súčasnosti predpokladáme, že aktivity Talianov, po úspešných akciách v krajinách južnej Európy, smerujú práve do stredoeurópskych krajín, kde až donedávna nemali žiadne problémy s legislatívou.

Hrušovská zdrž pri Bratislave je jedným z najvýznamnejších zimovísk vodného vtáctva v strednej Európe. Zimuje tam približne 80 000 jedincov, niekoľkých desiatok druhov vodného vtáctva. Už od septembra minulého roka narúšali pokojný priebeh zimovania, odpočinku, či migrácie vtáctva na tejto lokalite skupiny talianskych poľovníkov. Predpokladáme, že obeťami nelegálnych odstrelov sa stali prinajmenšom stovky jedincov chránených druhov vtáctva.

Opis prípadu:

Prvé informácie o nelegálnych aktivitách talianskych poľovníkov v oblasti Hrušovskej zdrže boli na Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS) oznámené v októbri 2002. V tom čase sa však teréne nepodarilo prítomnosť talianskych poľovníkov potvrdiť. Občan mestskej časti Bratislava - Petržalka sa na SOVS opätovne obrátil na jeseň 2003. Členovia SOVS a stráža prírody vykonali obhliadku Hrušovskej zdrže a podozrenia svedka potvrdili.

Od septembra 2003 SOVS získala, okrem hlásení vyššie spomínaného občana Petržalky, i niekoľko ďalších hlásení od svedkov, ktorí pozorovali talianskych poľovníkov pri strelbe na chránené druhy vtáctva.

Dňa 1. 11. 2003 bola členmi stráža prírody a SOVS vykonaná kontrola Hrušovskej zdrže. Podarilo sa pristihnúť skupinu približne 6 talianskych poľovníkov, ktorí poľovali na západnom brehu a jednom z ostrovov Hrušovskej zdrže, v blízkosti obce Čunovo.

Boli sme tiež priamymi svedkami, ako poľovníci z ostrova strelali na okolo letiacu hlaholku severskú (*Bucephala clangula*). Privolaná bola hliadka polície, ktorá však miesto opustila, po tom, ako im poľovníci predložili platné povolenky a poľovné lístky.

Svedkovia prípadu zistené informácie ihneď nahlásili na príslušné pracovisko Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Mgr. Xénii Kromerovej a špecialistovi na environmentálnu kriminalitu Ministerstva vnútra SR, kpt. Ing. Máriovi Kernovi.

V spolupráci s pracovníkmi SIŽP a MV SR boli pripravované i ďalšie kroky zisťovania nelegálnej činnosti talianskych poľovníkov v oblasti Hrušovskej zdrže. Členovia SOVS a stráže prírody vykonali v priebehu novembra a decembra 2003 ďalšie kontroly tejto lokality. V niektorých prípadoch neboli poľovníci na lokalite zaznamenaní, v ďalších nebolo možné zistiť, na aké druhy vtáctva poľujú, nakoľko boli ukrytí za trstinovými zárasťami. Podarilo sa nám však zistiť akým spôsobom poľujú, zbierajú ulovenú zver, kedy a kadiaľ prichádzajú na lokalitu, kedy majú prestávku na obed a podobne.

Dňa 13. 12. 2003 sme pripravili ďalšiu kontrolu lokality. Na miesto sme sa dostavili v skorých ranných hodinách, ešte počas tmy. Strelbu z trstinového ostrova pri západnom brehu Hrušovskej zdrže sme zaregistrovali už v čase príchodu. Taktiež bolo počuť nahrávky z magnetofónu.

Po rozvidnení sme z vhodného miesta pozorovali dvoch talianskych poľovníkov pri streľbe na vodné vtáctvo, pričom sme boli priamymi svedkami toho, ako usmrtili resp. postrelili niekoľko jedincov chochlačiek vrkočatých (*Aythya fuligula*).

Svoje zistenia sme priebežne konzultovali s kpt. Máriom Kernom a o súčinnosť sme požiadali i pracovníkov Slovenskej inšpekcie životného prostredia.

Krátko pred poľudním sa talianski poľovníci s pomocou motorového člna dostali na breh a chystali sa opustiť lokalitu. V tom čase už bola privolaná hliadka polície, z Obvodného oddelenia PZ – Petržalka – Juh. Predtým než dorazila na miesto polícia, zadržali členovia stráže prírody talianskych poľovníkov, ako aj ďalšie dve osoby (tlmočníčka a pomocník). Pri kontrole člna sme zistili nelegálny zástrel celkovo 10 jedincov chránených druhov vtáctva (chochlačky vrkočaté, chochlačka sivá). Podozrivý bol taktiež nález 2 uhynutých jedincov čajok smejivých (*Larus ridibundus*), ktoré boli nájdené v blízkosti ostrova. Priebeh akcie bol dokumentovaný digitálnym fotoaparátom a amatérskou videokamerou.

Po vypočutí svedkov, ako aj po konzultácii prípadu s kpt. Máriom Kernom boli páchatelia obvinení z trestných činov pyliactva a porušovania ochrany rastlín a živočíchov. Páchatelia porušili zákony nielen tým, že strelali na chránené druhy živočíchov, ale aj tým, že použili nepovolené typy zbraní a zakázané metódy lovu (lákание na hlasové nahrávky). Zároveň

porušili i viacero ustanovení poľovného zákona (minimálny počet poľovníkov na spoločnej poľovačke a pod.).

Talianski poľovníci boli z územia Slovenska vyhostení na 10 rokov a ďalšie stíhanie im hrozí i v Taliansku. Sankcie však hrozia i miestnemu poľovnému združeniu, ktoré sa taktiež dopustilo viacerých porušení príslušnej legislatívy.

Záver:

Prípad bol Spoločnosťou pre ochranu vtáctva na Slovensku intenzívne medializovaný a veríme, že prispeje k zníženiu záujmu talianskych poľovníkov o túto lokalitu, k väčšiemu rešpektovaniu legislatívy ochrany prírody, ako aj k odhaľovaniu podobných prípadov v budúcnosti. Je tiež výsledkom výbornej spolupráce členov stráže prírody a Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku, so Slovenskou inšpekciou životného prostredia a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

PodĎakovanie:

Naša vďaka patrí všetkým zainteresovaným organizáciám, ich pracovníkom, členom a dobrovoľníkom a v neposlednom rade i občanom Bratislavy, ktorí sa na nás obrátili a poskytli nám cenné informácie.

Príloha 3: Výber tlačových správ

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)

Tlačová správa

24. 3. 2003

Bratislava

Aj vzduchovka môže zabiť

V nedeľu večer, dňa 23. marca 2003, bola na brehu jazera v Petržalke nájdená ťažko poranená labuť. Život jej nezachránil ani rýchly zásah ochranárov, ktorí okamžite zranenú labuť previezli na veterinárne ošetrovanie. Na röntgenovom snímku bola v hlave labute nájdená broková strela zo vzduchovej strelnej zbrane.

„Je veľmi smutné až zarážajúce, že ľudia sa dokážu takto správať voči bezbranným živočíchom. O chvíľu je tu prvý apríl - deň vtákov, na ktorý pripravujeme kampaň zameranú na ochranu a pomoc ohrozeným druhom vtákov.“ povedal Mgr. Marek Brinzík, koordinátor pre vtáčiu kriminalitu Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku.

Nelegálne zástrelky chránených druhov vtáctva sú jednou z najčastejších foriem vtácej kriminality. Medzi časté obete patria viaceré druhy tzv. vodných vtákov, ako sú labute, volavky, kačice ale i dravce, sovy, spevavce a pod.

Od 1. januára 2003 je v účinnosti nový Zákon o ochrane prírody a krajiny, podľa ktorého sú na Slovensku chránené všetky druhy voľne žijúcich vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov Európskeho spoločenstva. Podľa tohto zákona je okrem iného zakázané chránené druhy živočíchov chytať, zraňovať alebo usmrtiť v ich prirodzenom prostredí.

Keďže labuť patrí medzi druhy, ktoré sa za určitých podmienok môžu loviť, podľa zákona o poľovníctve je tento čin charakterizovaný ako trestný čin pytliactva a páchatelovi hrozí trest odňatia slobody až na 2 roky, peňažný trest, prepadnutie vecí, alebo zákaz činnosti.

Prípadných svedkov žiadame o poskytnutie svedectva na polícii.

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)

Tlačová správa

19. jún 2003
Bratislava

Neznámy páchatel' spôsobil škodu na vodnom vtáctve za viac ako milión korún

Škodu za viac ako 1 100 000,- SK spôsobil zatiaľ neznámy páchatel' na štrkovom ostrove Hrušovskej zdrže pri Bratislave tým, že zničil hniezdnu kolóniu vzácného rybára riečneho.

Zničenie hniezd zistili členovia Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS), v podvečer dňa 17. júna 2003. Na štrkovom ostrovčeku bolo zničených 14 hniezd, v ktorých boli znášky vajec, ale aj vyliahnuté mláďatá. Spoločenská hodnota jedného jedinca alebo vývinového štádia rybára riečneho je 40 000,- SK.

Stopy nájdené na mieste nálezu nasvedčujú, že kolóniu zničili bezohľadní rybári, ktorí si priamo na ostrovčeku postavili jednoduché zariadenie na čistenie rýb.

Ako povedal Štefan Benko zo Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku „hniezdna populácia rybárov riečných na Hrušovskej zdrži je najvýznamnejšou na Slovensku. Hniezdi tu takmer 50 % z celoslovenskej populácie“.

Rybár riečny je biely vták veľkosti hrdličky. Má ostrý červeno sfarbený zobák, na hlave čiernu čiapočku a hlboko vykrojený chvost. Žije pri vodách a hniezdi na štrkových ostrovčekoch na riekach alebo iných vodných plochách. Na Slovensku hniezdi okolo 500 párov rybárov riečných.

Na Slovensku je zakázané bezdôvodne zabíjať akékoľvek živočíchy, v prípade poškodenia alebo usmrtenia chránených druhov hrozí páchatel'ovi trest odňatia slobody od 6 mesiacov do 8 rokov, peňažný trest alebo prepadnutie veci, v závislosti na následku trestného činu.

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)

Tlačová správa

30. 7. 2003

Bratislava

Vykrádači hniezd dravcov opäť na scéne!

Tri mláďatá sokola lastovičiara (*Falco subbuteo*) sa pred niekoľkými dňami stali obeťou neznámeho vykrádača. K vykradnutiu hniezda došlo na jednom zo stĺpov elektrického vedenia v blízkosti Trnavy. Prípado sa podarilo odhaliť vďaka tomu, že hniezdo sokola monitorovali členovia Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku a členovia Slovenského poľovníckeho zväzu.

Voči neznámemu páchatelovi, ktorému hrozí až trojročný trest, bolo začaté trestné stíhanie vo veci trestného činu porušovania ochrany rastlín a živočíchov. Spoločenská hodnota troch mláďat sokola lastovičiara predstavuje sumu 120 000,- Sk.

Sokol lastovičiar je malý druh dravca, ktorého si však laik môže pomýliť s väčším a oveľa zriedkavejším, sokolom sťahovavým (*Falco peregrinus*). Práve sokol sťahovavý patrí, aj vďaka vykrádaniu hniezd a vyrušovaniu, k najohrozenejším dravcom na Slovensku.

Vykrádanie hniezd dravcov je jednou z najväznejších foriem vtácej kriminality. V prípadoch vzácnych dravcov, hniezdiacich na nedostupných miestach, sa tejto trestnej činnosti dopúšťajú dokonca organizované skupiny vybavené profesionálnou technikou na výstup k hniezdu i transport znášky.

Za vykradnutie hniezda orla skalného (*Aquila chrysaetos*) bol v roku 2001 slovenskou justíciou odsúdený český sokoliar. Po tomto prípade nebol, podľa údajov Skupiny pre výskum a ochranu dravcov a sov, zaznamenaný ďalší prípad vykradnutia orlov skalných. Obeťami vykrádania hniezd sa však nestávajú len vzácne druhy dravcov, ale aj bežnejšie druhy ako myšiak lesný (*Buteo buteo*) a jastrab lesný (*Accipiter gentilis*).

Boj proti tejto forme vtácej kriminality stojí obrovské úsilie odborníkov zo štátnych i mimovládnych organizácií. Ľudská chamtivosť a bezohľadnosť je však, v niektorých prípadoch, silnejšia než strach z rizika vážnych trestnoprávných následkov takéhoto činu.

Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku (SOVS)

Tlačová správa

14. 12. 2003
Bratislava

Talianski poľovníci prichytení pri nelegálnej streľbe už aj na Slovensku!

Na Hrušovskej zdrži pri Bratislave, zistili včera v dopoludňajších hodinách členovia Spoločnosti pre ochranu vtáctva na Slovensku a Stráže prírody, prípad nelegálnych zastrelov chránených druhov vtáctva. Páchateľmi sú talianski poľovníci, ktorí protiprávne zastrelili najmenej 10 jedincov chránených druhov kačíc, čím sa dopustili trestného činu porušovania ochrany rastlín a živočíchov, ako i trestného činu pytliactva. Spoločenská hodnota usmrtených jedincov je 100 000,- Sk.

Okrem iného, zákon porušili aj tým, že vtáky lákali na zvukové nahrávky. Pokojné vtáčie hlasy znejúce zo silných reproduktorov, ako i desiatky plastových atráp kačíc a husí doslova oklamú okololetiace vtáctvo, ktoré bez obáv prilieta len zopár metrov od zamaskovaných posedov poľovníkov.

Po vypočutí svedkov, boli páchatelia obvinení z vyššie spomenutých trestných činov a následne boli vyhostení z územia Slovenska na obdobie desiatich rokov. Následky tohto činu budú znášať aj u príslušných orgánov v Taliansku.

Porušeniu zákona sa však dopustilo aj miestne poľovné združenie, ktoré nezabezpečilo prítomnosť zodpovednej osoby počas poľovačky.

Na miesto činu bola privolaná hliadka polície z Obvodného oddelenia Bratislava – Petržalka a súčinnosť poskytli i pracovníci Slovenskej inšpekcie životného prostredia a Ministerstva vnútra SR.

Podľa našich informácií, boli rôzne skupiny talianskych poľovníkov na tejto lokalite pozorované už od septembra. Ako povedal jeden z očitých svedkov „strieľali na všetko čo sa k nim priblížilo“.

Talianski poľovníci sú známi nelegálnymi aktivitami v mnohých krajinách Európy. V posledných rokoch bolo zaznamenaných viacero prípadov, keď boli na hraniciach zachytené zástrely s desiatkami tisíc usmrtených chránených druhov vtákov, pričom neraz išlo o vzácne a ohrozené druhy. Predpokladáme, že od začiatku tohtoročnej poľovnej sezóny boli len na tejto lokalite protiprávne zastrelené stovky, až tisíce jedincov chránených druhov vtákov.